

سزادانی مندرال

بنیامین یوخنا

زۆر دایک و باوک لهو پروایه دان که مهیست له
(سزا) سزای لهشییه (body punishment)
بهلام ههر نمویه که منال دووچاری ههله نهکا ...
چونکه لیسانی منال ههله بهکی گهورهیه و جوورهسا
نهجای سیلی (negative results) وهدهست
دینیت و دهپیتته هۆی وون کردنی نرخی پهروهردیهی
سزادان

ئهیی باشه ، چون پیتوسته منال سزا بدری ؟
کهی پیتوسته سزا بدری ؟ نهو راسپاردانه چین که
پیتوسته پهروهی بگرین ؟ زۆربهی پسیپورو
دهروون ناسهکان نهپین ، پیتوسته باش ماوهیهکی
زۆر کورت له روودانی ههله که منال سزا بدری و
کاردانموی (رد فعل response) ههله کهی اج
بپینری ، هۆی نههشی نهگهریتتهوه نهو جیاوازی بهی
له نیوان چمکی کات (مفهوم الوقت) لهلایهن نیمه
چمکی کات لهلایهن منالموه ههیه .

دهربارهی رینگاکانی سزادانی منال ،
بهسندترین و راسترینیان ئهمانهن .

بهکهم : بپهیری (حرمان) منال له خوشی بهکی
دیاری کراو ... دایکی زیرهک لیرهدا نهو دایکه به که
له توانابدا دهپین چهشنه بپهیری به بدوژیتتهوه ، که
نهو نهجای دهمانهوی وهدهستی پیتیت بۆ نمونه :
که منالیک له کاتی نان خواردنا بهدخوبی بپشان
ئهات (شهی کردن ، قسهی ناشیرین کردن ،
جیتودان ، هاوار کردن ...) ، سزاکه بهوه دهپین
داوای لپ بگری به شداری یان نهکات له نان خواردنا و ،
بهتهنیا نانی خۆی بخوات بهمه مناله که نهوانج به
ناسانی له راستی بگات و رهش و سبی له بهک جیا
بکانهوه واته پیتوسته په پوهندی بهک (relation)
ههپیت له نیوان جووری سزاکه و نهو ههله بهی
مناله که دهی کا .

دووم : دوورخستنی منال له هاوری و
هاوله که کانی ، وه بپهیری کردنی له یاری کردن
له گهلیانا ، ههندی جار وهک سزایه کی بهکهک له

تهلهم نهدری ، بهلام پیتوسته نه سزایه کهم
به کاره پینری وه له کاتی به کاره پینانی دا پیتوسته
بخریتته نیو چوارچیوه بهکی کاتی (time frame)
و ماوه کاتی بهکی (فتره زمنیه) دیاری کراوی بۆ
تهرخان بگری . چونکه نهو کاتهی مناله که له گهل
دۆست و هاوه له کانی یاری نهکات و هاموشویان
له گهل نهکات ، ههولیکی بپشومار ئهات ، بۆ نهوهی
زال بپ بهسهر که مو کوریه کانی و هاوری و هاوه له کانی
رازی بگات

زانای دهروون ناس سلافسون (Slavson)
دهربارهی نهه شته نهان (بهریگی یاری کردن و
هاموشو کردن ، منال بۆی ههیه ههناسه بدات ، وه
که مو کوری به کانی خۆی دهبرخات وه ههروهها یاری
کردن لهلایهن منالموه تامهزۆ نهگری بۆ نهوهی منال
به هۆیهوه گپرو گرفته کاتی خۆی یوو بۆش بگات ، یان
بۆ نهوهی خۆشگوزهرانی و تاسه و نارمزه کانی خۆی
مسۆگهر بگات .

سپهیم : ههندی جار ، باش نهوهی منال ههله بهک
نهکا و بهد خوویی بپشان ئهات ههست به جووره
پهشیمانیهک نهکات واته نه توانین بلین (خۆی سزا
ئهات) ... سزای دایک و باوک لیرهدا به چهند -
جاره کردنی (مضاعفه) نهه ههسته نهپین .

بۆ نمونه : کچۆله بهک که بوو که شووشه کهی
نهشکیننی ، نهه جووره پستانهی بۆ ناراسته دهگری :
نهوه بۆ بوو که شووشه جوانه کهت شکاند ...
تهماشای که چون نهگری . تهماشاکه ...
بوو که شووشه کهی نازداری خوشکت هیشتا ههر
ماوه نهو له تو ژیر تره .

لیرهدا دهپین نهوش فراموش نهکین ، گهوا
زۆربهی نهو منالانهی ، که پاش کردنی ههله بهک
ههست به پهشتمانن نهکین ، خاوهن گهسایه تیه کی
ههستیاری (Sensitive personality) ، له بهر
نهوه پیتوسته مامهله بهکی تایهتی له گهلا بگریت .